

De stelselherziening van erkende kwaliteitsverklaringen

Met het overleggen van een erkende kwaliteitsverklaring bewijst een aanvrager van een bouwvergunning automatisch dat op dat betreffende onderdeel wordt voldaan aan de bouwregelgeving. Erkende kwaliteitsverklaringen hebben deze juridische doorwerking omdat ze door de Minister van VROM zijn erkend. In eerste instantie werd elke kwaliteitsverklaring afzonderlijk erkend door de Minister van VROM; vanaf 30 mei 2006 wordt het gehele stelsel van erkende kwaliteitsverklaringen erkend. Met deze stelselherziening is een belangrijke stap gezet op weg naar administratieve lastenverlichting bij de bouw aanvraag, een transparante verhouding van private certificaten en de CE-markering en meer zelfregulering in de bouwsector.

Het stelsel van erkende kwaliteitsverklaringen en de bouwregelgeving

Erkende kwaliteitsverklaringen worden in Nederland afgegeven door certificatie-instellingen (CI's) die zijn geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie (RvA) te Utrecht. De RvA is daarbij te zien als een toezichthouder op de bedrijfsvoering van de certificatie-instellingen. De Raad bewaakt de onpartijdigheid van de CI's en oordeelt over het handelen van een CI aan de hand van normatieve documenten (op basis van de EN 45000 normenserie). Een groot aantal CI's geven kwaliteitsverklaringen af onder het gemeenschappelijk toegankelijke merk KOMO. Naast KOMO zijn ook de woordmerken KIWA en KEMA aangewezen voor de afgifte van erkende kwaliteitsverklaringen. De Stichting Bouwkwiteit (SBK), licentiehouder van het merk KOMO, is door de overheid aangewezen als coördinator voor de afgifte van erkende kwaliteitsverklaringen.

Technische grondslag voor een kwaliteitsverklaring is een beoordelingsrichtlijn (BRL). Naast technische eisen worden in een BRL ook de procedures voor de interne kwaliteitsbewaking (IKB schema) van een product of proces beschreven. De BRL-en van erkende kwaliteitsverklaringen dienen aan bepaalde harmonisatie-eisen te voldoen. Daarbij komen zaken als mededinging, ter visie legging, het voorkomen van versnippering (geen twee BRL-en voor hetzelfde onderwerp) aan de orde. SBK beschikt voor de toetsing van deze harmonisatiecriteria over een breed samengestelde harmonisatiecommissie.

De SBK stelt jaarlijks een lijst op van BRL-en waarop erkende kwaliteitsverklaringen kunnen worden afgegeven met de bijbehorende certificaathouders en geeft daarbij per BRL aan wat de aard van de aansluiting met de bouwregelgeving is. Deze lijst wordt voor erkenning voorgedragen aan de Minister van VROM en

vervolgens verspreid naar alle gemeenten. Wanneer een bouw-aanvrager een kwaliteitsverklaring van deze lijst overlegt, weten gemeenten dat op dat betreffende onderdeel wordt voldaan aan de bouwregelgeving, voor zover de kwaliteitsverklaring daar een uitspraak over doet. Op deze manier spelen erkende kwaliteitsverklaringen een rol in administratieve lastenverlichting voor zowel de aanvrager bouwvergunning als de toetsende instantie.

Waarom herziening van het stelsel?

Al zo'n dertien jaar draagt de SBK de lijst met erkende kwaliteitsverklaringen jaarlijks ter ondertekening voor aan de Minister van VROM. Het gaat daarbij om meer dan 3000 certificaten. Nadeel van dit systeem is dat de Minister op deze manier als het ware individueel verantwoordelijk wordt gesteld voor al deze certificaten. Dat is niet in lijn met het streven van het Kabinet naar deregulering en eigen verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven. Daarnaast speelt in het publieke traject een toenemende rol van de CE-markering. Om mogelijke handelsbelemmeringen te voorkomen moet de verhouding van bouwproducten onder privaat keurmerk en bouwproducten met CE-markering transparant worden geregeld.

Deze twee elementen vormden de aanleiding om het stelsel van erkenning van kwaliteitsverklaringen te herzien.

Naar een op afstand gezet stelsel

De stelselherziening beoogt een op afstand gezet stelsel dat autonoom kan functioneren. De basis voor een dergelijk stelsel is de overeenkomst die tussen de Nederlandse overheid en de Raad voor Accreditatie is gesloten in het kader van het kabinetsbeleid voor normalisatie en certificatie. In deze overeenkomst zijn diverse vormen van verplichte tot vrijwillige certificatie aangeduid waar vakdepartementen gebruik van kunnen maken. De erkende kwaliteitsverklaringen voor de bouw vallen onder de zogeheten 'Toelatingsondersteuningsvariant'.

Een autonoom functionerend stelsel kan blijvend vertrouwen genieten als sprake is van objectieve en kenbare criteria voor kwaliteitsborging die goed worden nageleefd. Bij inzet van deze objectieve en kenbare criteria is het niet meer nodig om nog naar individuele woordmerken of logo's vanuit de bouwregelgeving te verwijzen. Instellingen kunnen toegang krijgen tot het nieuwe stelsel, mits zij aan de omschreven en kenbare kwaliteitscriteria van het stelsel kunnen voldoen. Ter verzekering van een blijvende controle binnen het stelsel is accreditatie op basis van de EN 45000 normenserie het uitgangspunt. Merkspecifieke criteria

Ministerie van VROM →

staat voor ruimte, wonen, milieu en rijksgebouwen. Beleid maken, uitvoeren en handhaven.

Nederland is klein. Denk groot.

dienen daarbij buiten beschouwing te worden gelaten. Om kwaliteitsverklaringen van niet-geaccrediteerde instellingen onder het nieuwe stelsel van erkende kwaliteitsverklaringen te laten vallen, moet binnen het stelsel worden nagegaan of sprake is van een gelijkwaardige situatie. Op toelating c.q. negatieve beoordeling van een nieuwe kwaliteitsverklaring kan een beroep en bezwaarregeling worden ingesteld.

Nadere uitwerking

Bij de uitwerking van het stelsel is de algemene terminologie 'verklaringen van conformiteit' gebezigd. Deze terminologie is ontleend aan de richtlijn bouwproducten, die zowel conformiteitverklaringen (verklaringen van de fabrikant) als conformiteitscertificaten (verklaringen van een Notified Body) kent. Verklaringen van conformiteit zijn te beschouwen als documenten van een marktpartij waarin deze partij aangeeft dat een product of dienst voldoet aan de opgegeven specificaties. Onder deze term vallen zowel erkende kwaliteitsverklaringen als conformiteitverklaringen in het kader van de CE-markering.

De SBK kan, op verzoek van een rechtspersoon, verklaringen van conformiteit die aansluiting hebben met de bouwregelgeving publiceren op de lijst van conformiteitverklaringen (ingeval van een CE-gemarkeerd product) of op de lijst van erkende kwaliteitsverklaringen (ingeval van een kwaliteitsverklaring afgegeven door een geaccrediteerde certificerende instelling).

Het verschil tussen deze twee lijsten is dat de aansluiting met de bouwregelgeving bij de lijst van erkende kwaliteitsverklaringen onderdeel is van de conformiteitverklaring, terwijl het bij CE-gemarkeerde producten om een informatieve aansluiting gaat. Gaat het bij de CE markering veelal om basis bouwproducten, bij erkende kwaliteitsverklaringen gaat het meer om samengestelde bouwcomponenten die doorgaans in de vorm van een attest met productcertificaat worden afgegeven. Daarnaast kunnen ook diensten en processen, die een uitspraak doen over het voldoen aan eisen van bouwregelgeving onderdeel van deze lijst uitmaken.

Voor de controle op de aansluiting van de kwaliteitsverklaringen met de bouwregelgeving en het nalopen van de BRL op eventuele strijdigheden met Europees geharmoniseerde specificaties wordt, naast de al bestaande harmonisatiecommissie (HCB), een onpartijdige toetsingscommissie (TBB) ingesteld. Bij de beoordeling van mogelijke strijdigheid van een BRL met Europees geharmoniseerde specificaties, gaat de TBB zorgvuldig na of de

betreffende nationale specificatie de toegang tot de markt van CE-gemarkeerde producten kan belemmeren.

Een BRL kan pas geaccepteerd worden als deze met positief gevolg is getoetst aan deze twee criteria. De HCB toetst de BRL vervolgens op harmonisatie-eisen waarbij merkspecifieke criteria niet meer van toepassing zijn. Met de RvA is afgesproken dat bij de toetsing van een BRL de aansluiting aan de bouwregelgeving in de beoordeling wordt meegenomen.

Het stelsel van erkende kwaliteitsverklaringen is vastgelegd in een overeenkomst - op basis van de eerder genoemde Toelatingsondersteuningsvariant- tussen drie partijen: de overheid (het ministerie van VROM), de SBK en de RvA. Bij deze overeenkomst behoren de volgende documenten (die, om recht te doen aan het criterium van openbaarheid en kenbaarheid van het nieuwe stelsel, zijn gepubliceerd in de Staatscourant):

- Reglement van de Toetsingscommissie (TBB)
- Reglement van de Harmonisatiecommissie (HCB)
- Reglement van het college Beroep en Bezwaar
- Document waarin voor kandidaat-instellingen de toegang tot het stelsel is vastgelegd